

BELEŠKA SA PUTA U SLOVENIJU I AUSTRIJU

Novembar 2005. godine

Po Odluci Upravnog odbora, KOMDEL je organizovao stručnu ekskurziju u Sloveniju i Austriju koja je realizovana u periodu od 20-tog do 25-tog novembra. Ova poseta je imala za cilj da se članice KOMDEL-a na licu mesta upoznaju sa iskustvima kolega iz Slovenije i Austrije, država koje su punopravne članice Evropske unije, a jedina oblast interesovanja je bila oblast upravljanja otpadom.

U odnosu na prethodnu posetu Makedoniji i Grčkoj, za putovanje se prijavilo nešto manje predstavnika naših komunalnih preduzeća (JKP «Gradska čistoća» iz Beograda, «Čistoća» iz Novog Sada, «Čistoća i zelenilo» iz Zrenjanina, JKP «Kruševac» iz Kruševca, JKP «Mladenovac» iz Mladenovca i JKP «Komunalac» iz Bečeja), a uz predstavnike komunalnih preduzeća na put su krenuli i predstavnici opština «Medijana» i «Kruševac», predstavnici Privredne komore Srbije i predstavnik Stručne službe PU «KOMDEL».

I ovog puta KOMDEL je bio zadužen za organizaciju stručnog dela programa, dok je turistička agencija Royal iz Beograda bila zadužena za organizaciju prevoza i smeštaja. Sudeći po reakcijama samih učesnika za vreme i posle završenog puta, čini se da su i KOMDEL i Agencija Royal dobro obavili svoj posao.

Slovenija

Prva dva radna dana KOMDEL-ova delegacija boravila je u Sloveniji. Programom je predviđena i realizovana je poseta sledećim destinacijama:

- **Gradska deponija grada Ljubljane** – koja ima sve karakteristike sanitarne i ekološki bezbedne deponije i na kojoj će se u narednih 8 godina trajno zbrinjavati smeće sakupljeno u Ljubljani
- **Komunalno preduzeće «Snaga» iz Ljubljane** u 100% vlasništvu grada koje obavlja kompletnu uslugu sakupljanja i odvoza smeća i čišćenja javnih gradskih površina. a u čijem sastavu je i gradska deponija
- Proizvodni pogoni **ATRIK-a iz Ljubljane** - pridružne članice KOMDEL-a, poznatog proizvođača kvalitetnih nadgradnji za specijalna komunalna vozila raznih namena
- **Komunalno preduzeće «Komunala Radovljica» d.o.o.** iz Radovljice kraj Bleda koje je takođe u 100% vlasništvu opštine i koje obavlja veći broj komunalnih delatnosti. Ovo preduzeće je investiralo u sabirni i reciklažni centar za svo smeće sakupljeno u Radovljici, a pošto Radovljica nema svoju deponiju, sav neselektovani otpad odvozi se na oko 30 km udaljenu regionalnu deponiju
- **Perftech d.o.o. iz Bleda** – takođe pridružna članica KOMDEL-a koji nudi pakete integrisanih informacionih sistema prilagođenih potrebama komunalnih preduzeća
- Proizvođač komunalne opreme **«Regeneracija» iz Lesca kraj Bleda**, firme koja je specijalizovana za proizvodnju poliesterskih armatura i koja je od nedavno u Somboru formirala zajedničko preduzeće (50:50) sa domaćim partnerom.

Pridružne članice KOMDEL-a, ATRIK iz Ljubljane i PEFTECH iz Bleda pomogle su organizaciju i olakšali komunikaciju i kontakte sa kolegama iz slovenačkih komunalnih preduzeća, dok je kontakt sa firmom Regeneracija iz Lesca uspostavljen i koordiniran preko Privredne komore Srbije.

Potrebno je istaći da je KOMDEL-ova delegacija tokom posete svugde nailazila na srdačan prijem, a sve firme su se trudile da predstavnike našeg Udruženja, ne samo informišu o svojim iskustvima, nego i da daju odgovore na sva pitanja i dileme. Pri tome nije izostalo ni odgovarajuće posluženje i osveženje. Tako je proizvođač nadgradnji za komunalna vozila firma ATRIK, KOMDEL-ovu delegaciju dočekaao sa otvorenim vratima za sve proizvodne

pogone, ali i sa veoma dobro pripremljenom zakuskom i pozivom na zajedničku večeru. Firma Regeneracija je opet u mestu Lesce za KOMDEL-ovu delegaciju obezbedila veoma prijatan ambijent za prezentaciju sopstvenih programa, ali istovremeno su svim prisutnim gostima uz ručak predati prikladni pokloni.

Austrija

Drugi deo programa bio je posvećen iskustvima iz Austrije, države koja je u oblasti upravljanja otpadom još od prošle godine u potpunosti primenjuje direktivu EU kojom su sve članice EU obavezne da do 2008. godine na deponije odlažu smeće bez biorazgradljivih materija (organski sastojci).

Delegacija KOMDEL-a imala je priliku da se neposredno upozna sa ovakvim načinom tretmana otpadom u gradu Gracu (Graz), a program je obuhvatio sledeće destinacije:

- **Gradsko komunalno preduzeće A.E.V.G.** koje praktično obavlja funkciju transfer stanice i reciklažnog centra za svo smeće iz domaćinstava sakupljeno u Gracu. Grad Grac u ovom preduzeću ima direktno vlasništvo od 51% i udeo u vlasništvu od 49% (d.o.o.). Kompletno doveženo smeće se tretira u zatvorenom sistemu i deli na dve osnovne frakcije koje se upućuju na dalji tretman. Pored ovoga A.E.V.G. zaduženo je za prihvatanje svog kabastog i opasnog otpada iz domaćinstava koji sami građani dovoze u krug preduzeća i odlažu na predviđena mesta
- Poznato privatno **preduzeće Saubermacher** koje je specijalizovano za pojedine faze u tretmanu otpada, a u Gracu ima učešće u mešovitom preduzeću Servus zaduženom za sakupljanje i tretman svog otpada iz industrije. Saubermacher je svoju mrežu i angažman proširio ne samo na tretman otpada u Austriji i Nemačkoj, već je investirao u referentna postrojenja u Češkoj, Sloveniji, Mađarskoj i Hrvatskoj, a zainteresovan je za nastup i na tržištu Srbije.
- **Reciklažni centar (sortirnicu) za industrijski otpad iz Graca** i primarno selektovani otpad iz domaćinstava gde se izdvaja i pakuje više vrsta otpada koji ima upotrebnu i tržišnu vrednost (razne vrste plastičnih materijala, papir, karton, obojeni metali, fero materijali, staklo...)
- **Postrojenje za bio tretman otpada**, locirano neposredno pored centralne regionalne deponije čija je osnovna funkcija da biološki razgradi sve teške frakcije smeća koje nemaju dovoljnu kalorijsku vrednost da bi mogle da se koriste kao alternativni energenti. Iz ovog postrojenja, smeće bez organskih primesa, odvozi se na deponiju i tamo trajno zbrinjava.
- **Centralna sanitarna regionalna deponija** koja je locirana oko 20 kilometara severno od grada Graca, a nalazi se na izrazito nepristupačnom terenu (planinski uslovi). Posle primene EU direktive u Austriji, ukupne perspektive i prihodi ove deponije su osetno smanjeni pošto je cena po jednoj toni deponovanog materijala pala sa 100 na ispod 70 Euro. Takođe su smanjene i perspektive korišćenja bio deponijskog gasa, zato što se na deponiju više ne dovozi biorazgradljivi materijal, pa nema ni mogućnosti za izdvajanje bio gasa.

Domaćini iz Graca firme **A.E.V.G.** i **Saubermacher**, učinili su sve da delegacija KOMDEL-a bude dobro informisana o iskustvima iz Austrije, kao i da relativno kratko vreme bude maksimalno iskorišćeno za sve planirane sadržaje i prijatan boravak u ovom prelepom i dobro uređenom gradu.

Više stručnih i tehničkih detalja o postrojenjima i firmama koje su obuhvaćene programom posete biće obrađene i preko narednih redovnih informacija prosleđene svim članicama KOMDEL-a.